

XORIJIY TILLARNI O'RGANISH UCHUN ENG YAXSHI YOSH

Akramova Sabrina Akmalovna

O'zMU, fransuz filologiyasi kafedrası 4-kurs talabasi.

Ilmiy rahbar: Dotsent Qurbonova G.S.

Annotatsiya: Mazkur maqola chet tilini o'qitishning eng ilg'or usullarini o'rganishga bag'ishlangan. Unda asosan bolalarga chet tilini o'qitish qaysi yoshda samaraliroq natija berishi va bu o'qitish sifatini oshirishga ta'sir qilishini ta'minlash uchun qanday usullardan foydalanish mumkinligi tahlil qilinadi. Maqolada, shuningdek, faoliyatga yo'naltirilgan individual yondashuv usullardan foydalangan holda bolalar bilan dars o'tkazishning afzalliklari ochib berilgan.

Kalit so'zlar: xalqaro oila, optimal yosh, qisqa seanslar, ikki tillik, plakatlar, rang-barang rasmlar, til lagerlari, individual.

Аннотация: Данная статья посвящена изучению наиболее передовых методов преподавания иностранного языка. В основном в ней анализируется, какие методы можно использовать для того, чтобы обучение иностранному языку детей давало более эффективный результат, в каком возрасте и это влияет на качество преподавания. В статье также раскрываются преимущества проведения занятий с детьми с использованием методов индивидуального подхода, направленных на активность.

Ключевые слова: интернациональная семья, оптимальный возраст, короткие занятия, билингвальность, плакаты, красочные картинки, языковые лагеря, индивидуально.

Abstract: This article is devoted to the study of the most advanced methods of teaching a foreign language. It mainly analyzes which methods can be used to ensure that teaching a foreign language to children gives a more effective result, at what age and this affects the quality of teaching. The article also reveals the advantages of conducting classes with children using methods of an individual approach aimed at activity.

Keywords: international family, optimal age, short sessions, bilingual, posters, colorful pictures, language camps, individual.

Ma'lumki, yaqin 5 yilda hamma chet tillarini o'rganish uchun o'z e'tiborini qaratmoqda. Hozirgi statistika bo'yicha olib qarasak dunyodagi to'rtta odamdan biri kamida 2ta chet tilini biladi va bu o'z o'zidan ma'lumki hozirgi paytda insonlarning chet tilini bilishga bo'lgan ehtiyoji oshib bormoqda. Til o'rganish faqatgina katta yoshlilar orasida emas balki yoshlar orasida ham ommalashib bormoqda. Shunisi ham aniqki chet tilini bilganlar uchun jamiyatda ko'plab imkoniyatlar mavjud bo'lib, ya'ni qaysiki ko'p til biluvchi insonlar uchun jamiyatda ish topish darajasi qolgan ishchilarga nisbatan yuqori.

Ta'kidlab o'tganimdek chet tillarini o'zlashtirish turli xil avlodlar o'rtasida oshib bormoqda ammo ko'pchilik orasida quyidagicha savol mavjud: Xorijiy til. Qaysi yoshda o'qishni boshlash mumkin? Bu savolga hamma turlicha tarzda javob berishadi: kimdirlar yoshlikdan boshlagan ma'qul deyishadi yoki ya'na boshqalar 15-16 yoshlardan boshlagan eng samaralisi deya ta'kidlashadi. Aslida bularning hammasi har bir individning qobiliyatiga bog'liqdir.

Bundan tashqari bizning hozirgi asosiy faoliyatimiz internet tarmoqlari bilan bog'liq ya'ni o'qish, ish, ko'ngil ochish hammasi endi internetda o'tkazilmoqda. Tillarni o'rganish ota-ona farzandining kelajagi uchun tikkan eng muhim sarmoyasidir. Chet tilini o'rganishni aslida yoshlikdan boshlagan ma'qul. Masalan yangi tug'ilgan chaqaloqning ajoyibotlariga to'xtalsak.

Tug'ilgandan boshlab ikki tilni o'rganishning ideal usuli bu xalqaro oilada bo'lishdir. Ota-onalardan biri rus, ikkinchisi, masalan, fransuz bo'lsa, har biri bola bilan o'z ona tilida gaplashsa, bola darhol ikki tilni bilish uchun hech qanday harakat qilmasdan, ajoyib tarzda o'rganishi mumkin. Bunday holda, biz darhol ikki tilni bolaga o'rgata olamiz. Yoki chet tilidagi ona enagani yollash va undan yangi tug'ilgan chaqaloq bilan doimo gaplashishni so'rash imkoniyatiga ega bo'lganlar ham omadlidir. Agar siz chet tilida so'zlashuvchi bo'lmasangiz, sizda faqat bitta narsa qoladi – bolangiz bilan ingliz tilini (yoki boshqa tilni) o'rganish.

Ammo, “Agar siz bolalar bilan ishlashga kuchingiz yetadi deya o'ylasangiz, bu tug'ilishlar to'g'ri bo'lganiga qarshi emasman. Shaxsan men bu unchalik samarali emas deb o'ylayman va men uchun ikkinchi tilni o'rganishni boshlash uchun optimal yosh hali ham bola o'z ona tilida yaxshi gapirsa”, - deydi Anna Levadnaya pediatr va neonatolog, tibbiyot fanlari nomzodi.

Tug'ilgandan boshlab harakatlarni ikki tilli muhitda yaratish lozim. Ona va ota, iloji bo'lsa, chaqaloq bilan ikki tilda gaplashishlari, unga xorijiy va ona tillarida qo'shiqlar ijro etishlari va dasturlashtirilgan xorijiy so'zlar bilan gaplashadigan o'yinchoqlar sotib olishlari mumkin. Katta yoshdagi bolalar uchun bola atrofidagi dunyo bilan gaplashishni va muloqot qilishni boshlashi bilanoq, unga bir vaqtning o'zida ikki tilda o'z atrofi haqida bilim berishni boshlash kerak. Misol tariqasida, siz kundalik kichik narsalardan boshlashingiz mumkin, masalan, harakatlaringizga sharh berish orqali: onam nonushta tayyorlamoqda, buvim eshikni ochmoqda, dadam va men sayrga ketyapmiz, bobom kulmoqda va hokazo. Aslida buni chaqaloqning birinchi so'zlarini aytishini kutmasdan qilish mumkin. Xuddi shu narsa chaqaloqning "asosiy" bilimlari uchun ham amal qiladi: gullar, hayvonlar, oziq-ovqat va boshqa nomlar. Bundan tashqari, bola ertak, she'r, qisqa hikoyalar tinglash va multfilmlarni tomosha qilishga e'tiborini qaratishi uchun kutish kerak va mana shu jarayonda oldingizda cheksiz imkoniyatlar okeani ochiladi. Chunki bola endilikda ko'rish orqali o'sha harakatlarni anglashga va shu harakatning nomlarini o'rganishga harakat qiladi. Shuningdek, siz har doim o'z ona tilingizda va chet tilida rang-barang rasmlar, kartochkalar, kublar, boshqotirmalar, plakatlar va boshqa o'quv materiallaridan iborat bolalar kitoblarini xarid qilishingiz mumkin. Bu bolalarning qiziqishini yanada oshirishga va tilni qiziqarli tarzda o'rganishi uchun zamin yaratib beradi.

Shuni yodda tutishingiz kerakki, barcha tadbirlar o'ynoqi va quvnoq tarzda o'tishi kerak, faqat ijobiy his-tuyg'ular bilan bog'liq bo'lishi lozim, zo'ravonlik yoki yuqori umidlarsiz! Ko'pchilikning fikricha, chaqaloq chet tiliga umuman munosabat bildirmayotgandek tuyulishi mumkin, lekin bir necha oydan keyin buning natijasini bilishingiz mumkin. Chunki har bir bolaning ong tuzilishi turlichadir, masalan qaysidir bolaning gapirishga bo'lgan moyilligi yuqoriroq bo'ladi boshqa bolalarga nisbatan, bunga teskari tarzda ba'zi bolalar gapirishga bo'lgan moyilligi kamroq ya'ni introvert bo'lishadi va buning barchasi yuzaga chiqishi uchun esa vaqt kerak. Lekin siz chet tillarida gapirishni davom ettirishingiz lozim va bir kuni u o'zining “cat” – mushuk degan so'zini aytadi va hammasi silliq tarzda keta boshlaydi.

Bolalarni o'qitishning yana bir talabi - bu tizimlilikdir. 10-15 daqiqagacha qisqa seanslar samarali bo'lishi uchun muntazam ravishda o'tkazilishi kerak. Siz bu seanslarni turlicha o'z imkoniyatlaringizdan kelib chiqqan holda tashkil etishingiz mumkin.

Farzandingiz 3-4 yoshga yetganida, sizning oldingizda mutlaqo yangi imkoniyatlar ochiladi: bular til maktablarida, ixtisoslashtirilgan bolalar bog'chalarida kichkintoylar uchun kurslar va turli xil darajadagi o'yinlar, boshqa bolalar bilan jamoaviy ish, muloqot kabilardir. Bunga qo'shimcha tarzda, albatta, uy vazifasini davom ettirish va chuqurlashtirish kerak, shuningdek, siz maktabgacha yoshdagi bolangizga chet tilini bilishning foydaliligini ko'rsatishni boshlashingiz kerak.

Maktabda o'qituvchilar til o'rganish tashabbusini sizning qo'lingizdan tortib olishga harakat qilishlari mumkin, ammo bu yerda ham o'z o'rningizda turishingiz, uyda o'qishni davom ettirishingiz va repetitorlar, kurslar va iloji bo'lsa, ona tilida so'zlashuvchilarni jalb qilishingiz kerak. Maktab o'quvchilarini maxsus til lagerlariga va chet elda tashkil etilgan ta'tillarga ham yuborish mumkin, chunki ular tilni eng yaxshi muhitda o'rganishi mumkin. Bundan tashqari, chet eldagi o'quv lagerlari 6 yoshdan boshlab bolalarni qabul qiladi.

Lahzani o'tkazib yuborishdan qo'rqmang. 12 yoshdan oldin chet tilini o'rganishni boshlash eng maqbuldir, chunki bu yoshga qadar miya ko'p tillarni xohlagancha idrok etishga tayyor bo'ladi.

Har bir bola individualdir, siz unga individual yondashuvni izlashingiz kerak va yodda tutingki, bu kichik, arzimadek tuyulgan bo'lsa ham, shaxsiyat sizga unga qanday yordam berishni aytib beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. <https://www.ef.ru/blog/language/vozrast-dlja-inostrannyh-jazykov/>
2. Phillips S. (1993) Young learners. Oxford. England: Oxford University Press.
3. Krashen, Stephen D. and Terrel, Tracy. D. (1983). The natural approach.
4. <https://inlibrary.uz/index.php/analysis-problem/article/view/12933>
5. Djafarova, Dildora, Yaxshiboyeva Nodira, and Abdullayeva Zulfiya. "Socio-Cultural Memory and Its Reflection in French Phraseology." *Journal of Positive School Psychology* (2022): 2883-2889.
6. Yaxshiboyeva, Nodira. "Reconstruction of coloristic expressions in erkin azam's" noise" and" pakana's love"." *Конференции*. 2021.
7. Ilhomovna, Djafarova Dildora, and Bobokalonov Odilshoh Ostonovich. "Interaction of Language Games in the Articulation of "Historical Memory" Within French and Uzbek Phraseology." *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education* (2993-2769) 2.1 (2024): 348-354.
8. Ilhomovna, Djafarova Dildora, Bobokalonov Odilshoh Ostonovich, and J. A. Yakubov. "Archaic Phraseological Units as Windows into "Historical Memory" in French and Uzbek Linguistic Traditions." *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157) 2.1 (2024): 163-169.
9. Ilhomovna, Djafarova Dildora, Bobokalonov Odilshoh Ostonovich, and Yaxshiboyeva Nodira Ergashovna. "Contemporary Usage of Archaic Phraseological Units Expressing "Historical Memory" In Uzbek and French Languages." *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education* (2993-2769) 2.2 (2024): 371-377.
10. Ilhomovna, Djafarova Dildora. "Phraseological Units Expressing" Memory"/" Mémoire" in Linguistics and their Analysis through Texts." *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development* 2.11 (2023): 490-492.

11. Яхшибоева, Нодира. "Таржима жараёнида маданиятлараро мулоқотнинг социолингвистик хусусиятлари." Академические исследования в современной науке 2.17 (2023): 165-169.
12. Иногамова, Ф. М., and Н. Э. Яхшибоева. "Фразеологик маънонинг конвенциаллиги." Academic research in educational sciences 3.5 (2022): 1176-1182.
13. Яхшибоева, Н. (2023). Туристический дискурс как один из особых видов институционального дискурса. International Bulletin of Applied Science and Technology, 3(6), 879-884.
14. Яхшибоева, Нодира. "The role of tourism terminology in french." O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI XABARLARI, 2023,[1/4] (2023).